

กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ
ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*
DRIVEN STRATEGIES AND DEVELOPMENT DIGITAL COMPETENCY OF
ELDERLY IN TAPONG SENIORS SCHOOL OF MUANG RAYONG

กมลชนก วิสิษฐดำรงกุล¹, ปัญญา ทองนิล², กาญจนา บุญสง³
Kamonchanok Visitdumrongkul¹, Panya Thongnin², Kanchana Boonsong³
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี^{1,2,3}
Phetchaburi Rajabhat University^{1,2,3}
Email : kmcn.ktt@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 3) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) ทีมงานเครือข่าย จำนวน 10 คน 2) ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์เรื่องกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ 2) คู่มือกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 3) แบบประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของความก้าวหน้า

ผลการวิจัยพบว่า 1. กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ 1) กลยุทธ์เครือข่ายทีมงานเครือข่ายมีความสมัครใจในการประสานงานเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน 2) กลยุทธ์การมีส่วนร่วม ทีมงานเครือข่ายร่วมแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาสมรรถนะ ระดมทรัพยากร แก้ไขปัญหาและอุปสรรค 3) กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มความมั่นใจในศักยภาพหรือความสามารถให้กับคณะทำงาน และ 4) กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ทีมงานเครือข่ายมุ่งสร้างความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ โดยการจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน 2. กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ได้แก่ กิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ โดยใช้เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ ประกอบด้วย 5 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การใช้อุปกรณ์สมาร์ตโฟน 2) การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต 3) ความปลอดภัยในการใช้สื่อ

ดิจิทัล 4) การใช้แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาอาชีพ และ 5) การใช้แอปพลิเคชันเพื่อเชื่อมต่อกับสังคม
3. ผลคะแนนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ พบว่า มีคะแนนการประเมิน
สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หลังเข้าร่วมกิจกรรม 22.12 สูงกว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม
12.63 โดยมีคะแนนพัฒนาการโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 54.88

คำสำคัญ : กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนา; สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล; กิจกรรมโครงการ/
การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) strategy of driving competency development in digital technology for the elder, 2) strategy of competency development in digital technology for the elder, 3) result of competency development in digital technology for the elder. The action research was used in this study. There are 2 target groups which are 10 persons of network team and 90 persons of elder in Taphong Subdistrict Elder School, Mueang District, Rayong Province. There are 3 research instrument which are 1) Interview in topic of strategy for digital technology competencies developing of the elder 2) instruction for digital technology competencies developing of the elder in Taphong Subdistrict Elder School, Mueang District, Rayong Province 3) Pre and Post assessment for digital technology competencies of the elder. The applied statistic is 1) average 2) standard deviation 3) Progress percentage.

The results are that: 1. strategy of driving competency development in digital technology for the elder were as follows: 1) Network strategy, the network team is willing to coordinate for exchange information, knowledge, and experiences with each other. 2) Participation strategy, the network team share their opinions, participate in planning, develop competencies, mobilize resources, and solve problems and obstacles. 3) Empowerment Strategy, the network team can increase confidence in their potential and abilities 4) Creating a learning process Strategy, the network team aims to create knowledge and competency in digital technology for the elder by arranging the environment, learning materials, and facilitating to the learners. 2. strategy of competency development in digital technology for the elder is that project activities/competency training by using technique of providing knowledge with practice. The technic consists of 5 plans for organizing of learning activity including 1) Using a smartphone 2) Using internet media 3) Safety in the use of digital media 4) Using the application for career development and 5) Using the application to connect with society. 3. The score of the digital technology

competency development for the elder show that the score of after participating for the digital technology competency assessment at 22.12 points which is higher than before participating at 12.63 points with an overall development score of 54.88 percent.

Keywords : Strategy of driving competency development; Digital technology; Project activities/competency training

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม ได้มีการพัฒนาให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง หรือเรียกกันในปัจจุบันว่า “เทคโนโลยีดิจิทัล” (Digital Technology) ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกเพศทุกวัยในสังคมหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และแม้แต่วัยชราหรือวัยผู้สูงอายุก็จำเป็นต้องมีการเรียนรู้ และมีทักษะ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้วยเช่นกัน เพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการยกระดับคุณภาพชีวิตของสังคมผู้สูงอายุให้ดีขึ้น และเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีของบุคคลทุกเพศทุกวัย (อารีย์ มัยยพงษ์, 2561)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศไทยนั้นมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ศักยภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมในด้านต่าง ๆ โครงสร้างประชากรไทยได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยมากขึ้นตามลำดับและจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการลดลงของอัตราการเกิดและอัตราการตาย ทำให้ “ภาวะประชากรสูงอายุ” ในประเทศไทยสูงขึ้น ประเทศกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” (Aging Society) ซึ่งหมายถึง สังคมของคนที่มียุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จนเป็นที่กังวลของทุกภาคส่วนว่าการมีประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น จะนำมาซึ่งปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรงในอนาคต ซึ่งจากข้อมูลของ United Nations (2007) World Population Ageing พบว่า หลังจากปี พ.ศ. 2552 ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ได้แก่ เด็ก และผู้สูงอายุ จะมีจำนวนมากกว่าประชากรในวัยแรงงาน ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็วและการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยอ้างอิงข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข คาดว่าในปี 2568 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็น “สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์” ซึ่งจะมีผู้สูงอายุ 1 คนต่อประชากรทุก ๆ 5 คน หรือประมาณกว่า 14 ล้านคน และภายในปี 2583 จะเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 17 ล้านคน มากกว่า 1 ใน 4 ของประชากรทั้งประเทศ (ณัฐฉานย์ เนียมทอง, 2561) จึงต้องมีการเตรียมพร้อมรับปัญหาดังกล่าวโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนร่วมกันดำเนินงานเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ โดยการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุขึ้นเป็นนโยบายระดับชาติ มีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 - 2564) มีกฎหมายที่ใช้คุ้มครอง

ผู้สูงอายุโดยตรง คือ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 มีการจัดตั้งสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมศักยภาพ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นำไปสู่ "สังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ" และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (ทศพนธ์ นรทัศน์, 2552: 8) หลายประเทศได้วางนโยบายเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข

ในยุคของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการตอบสนองการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุมากขึ้นเช่นเดียวกับบุคคลในวัยอื่น ๆ ดังที่สหภาพยุโรปคาดไว้ว่า จำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 40 จาก พ.ศ. 2553-2573 จึงต้องการที่จะให้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงผู้สูงอายุได้มากขึ้นและจะฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถติดต่อสื่อสารกับสังคมได้อย่างสะดวก (ศรีศักดิ์ จามรมาน, 2552) หรืออย่างประเทศเกาหลีใต้ กระทรวงสารสนเทศและการสื่อสารของเกาหลีใต้ จัดโครงการการศึกษาไอซีทีสำหรับผู้สูงอายุ โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนสถาบันการศึกษา ศูนย์สวัสดิการสังคม และศูนย์สวัสดิการผู้ที่อยู่ในวัยเกษียณ เพื่ออบรมทักษะไอซีทีแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป เป็นเวลา 20 - 30 ชั่วโมง (เกรียงศักดิ์ เจริญ วงศ์ศักดิ์, 2551) สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญตระหนักถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ผู้สูงอายุและมีแผนรองรับการพัฒนาไอซีทีให้กับผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน ทั้งนี้จากแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2556) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเรียนรู้ไอซีทีให้แก่ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยจัดทำและเผยแพร่อุปกรณ์ ไอซีทีที่ทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ เนื้อหาสาระดิจิทัล เพื่อสร้างโอกาสแก่กลุ่มบุคคลดังกล่าวให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการ ฝึกอบรมการเรียนรู้ด้านไอซีทีให้แก่ผู้สูงอายุ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2552) นอกจากนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนาไอซีทีภายใต้กรอบแนวทางของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 4) ของประเทศไทย พ.ศ. 2561-2564 ได้กำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุและผู้พิการ ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการของรัฐทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเสมอภาค ดังนั้นการที่ยุทธศาสตร์ในแผนแม่บทไอซีทีดังกล่าว จะบรรลุเป้าหมายได้นั้นจำเป็นต้องมีผู้สูงอายุควรจะได้รับรู้เรื่องเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ การใช้สื่อเทคโนโลยี และคุณลักษณะส่วนบุคคล เพราะจะทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกับบุคคลในวัยอื่น

เมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมเมืองของประชากรในจังหวัดระยองนั้น ถือว่าได้รับอิทธิพลจากการเข้าถึงและใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และจากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตะพง ในวันที่ พบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากให้ความสนใจที่ต้องการจะเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล แต่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะจำเป็นในการใช้งาน ฉะนั้นจึงต้องการให้หน่วยงานภาครัฐหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็น

การจัดฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าตนเองยังมีศักยภาพในการเรียนรู้ และเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีความสุขมากขึ้นได้ อีกทั้งเครื่องมือสื่อสาร เช่น สมาร์ทโฟน ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้นั้น เป็นช่องทางและเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมต่อโลกของข้อมูลข่าวสารกับผู้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว หากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องร่วมกันส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ผู้สูงอายุได้ จะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร รวมถึงได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลที่นำมาใช้ในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพของตนเอง และยังช่วยในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของประชากรต่างวัยได้ ดังนั้น การสนับสนุนและส่งเสริมความสามารถและสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้สูงอายุ นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้หลายประเทศให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งปัจจุบันจากการเติบโตและวิวัฒนาการของอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและการทำงานที่หลากหลาย ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย เรื่องกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และนำข้อมูลสารสนเทศมาให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนและพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

2.2 เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

2.3 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนและพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

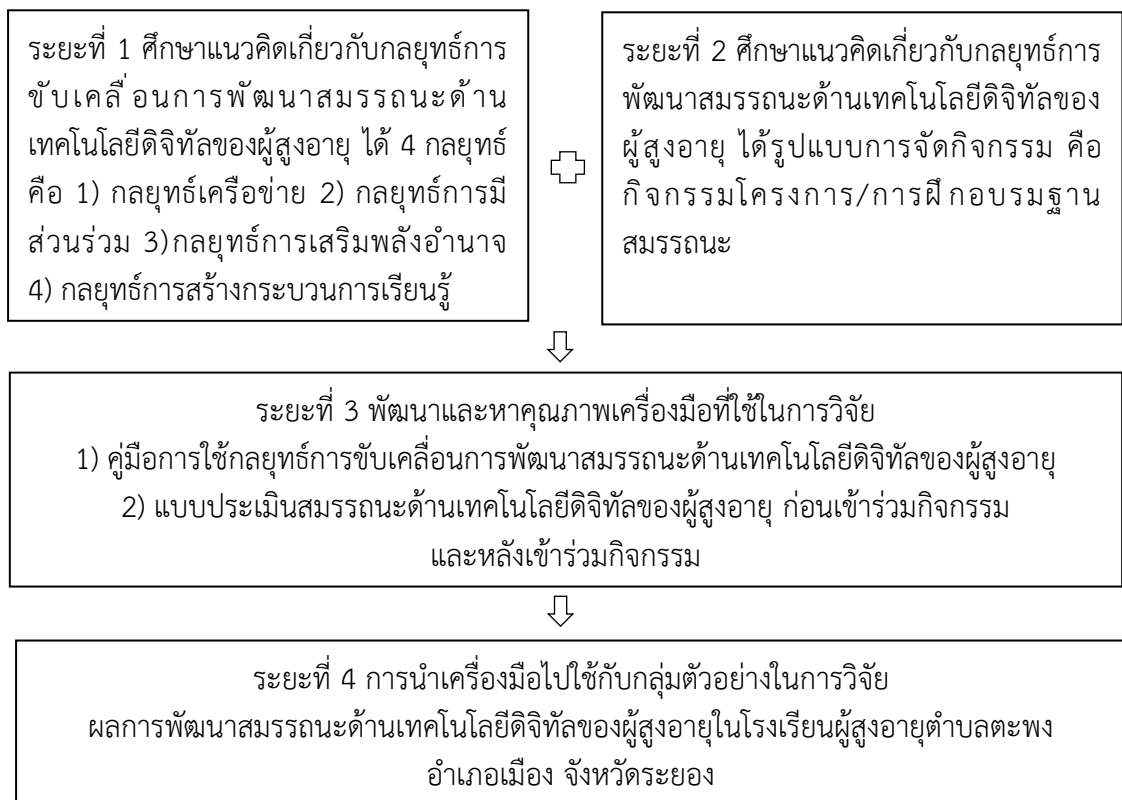
3.2 โรงเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยองได้แนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การขับเคลื่อนและพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้ ประชากรเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 90 คน 2) ทีมงานเครือข่าย จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์เรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 2) คู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 3) แบบประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

↓
1) หาค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) จาก (1) แบบสัมภาษณ์เรื่องกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ (2) คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ

ผู้สูงอายุ (3) แบบประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

2) หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้สูตร หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการ จากการประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

5. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 ผลการศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยองหมายถึง แนวทางและวิธีการปฏิบัติกิจกรรม จากการประเมินสภาพแวดล้อม ความเหมาะสม ที่คาดว่าจะทำให้การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยองประสบความสำเร็จ ความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ใช้กลยุทธ์ 4 ประเภท ได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้

5.1.1 กลยุทธ์เครือข่าย หมายถึง วิธีการสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จากการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานหลักด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งมีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการพัฒนา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลระยอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านยายดา และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองระยอง โดยผู้วิจัยได้มีการวางแผนจัดประชุมคณะทำงาน เพื่อสร้างความเป็นเครือข่ายในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ

5.1.2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการที่ทีมงานเครือข่าย มีบทบาทในการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุที่สมควรจะพัฒนาในลำดับแรก ร่วมกันวางแผน กำหนดแนวทาง ร่วมพิจารณาตัดสินใจกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ร่วมระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนา ร่วมสร้างคู่มือเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ร่วมรับผิดชอบดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ร่วมรายงานและติดตามผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ รวมทั้งร่วมรับประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจัดกิจกรรม

5.1.3 กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ หมายถึง การใช้กลยุทธ์เป็นตั้งเครื่องมือในการเพิ่มความสามารถ หรือศักยภาพให้กับทีมงานเครือข่าย ซึ่งได้แก่ บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลระยอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านยายดา และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองระยอง โดยการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ความรู้ ชี้แจงเอกสารการใช้คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ

ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ตามคู่มือกลยุทธ์ การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมีผู้วิจัยเป็นวิทยากรให้ความรู้ เพื่อสร้างความมั่นใจทางวิชาการ ให้กับทีมงานเครือข่าย ต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ

5.1.4 กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการเพิ่มความสามารถ หรือศักยภาพให้กับทีมงานเครือข่าย ซึ่งได้แก่ บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลระยอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านยายดา และศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์อำเภอเมืองระยอง ดำเนินการจัดการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อมุ่งสร้างความรู้และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ โดยการจัดบรรยายภาค ในการอบรม สื่อการเรียนรู้ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ ได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้ง การเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง โดยมีการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ของทีมงานเครือข่าย กับประสบการณ์จริงของผู้เรียน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อให้เกิดการคิดเป็น ทำเป็น และมีการ ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

5.2 ผลการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียน ผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

กลยุทธ์ที่ทีมงานเครือข่าย ใช้เป็นกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง คือ กิจกรรมโครงการ/การ ฝึกอบรมฐานสมรรถนะ ซึ่งได้บรรจุไว้ในคู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยคู่มือได้แบ่งสาระออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบไปด้วย คำนำ สารบัญ คำชี้แจง และข้อแนะนำ

ตอนที่ 2 กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาฯ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ได้แก่ กลยุทธ์ เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้

ตอนที่ 3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐาน สมรรถนะ เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสมรรถนะ ด้านเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การใช้อุปกรณ์สมาร์ทโฟน “ แอนด์เมต สร้างสรรค์”

กิจกรรมที่ 2 การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต “ สุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ”

กิจกรรมที่ 3 ความปลอดภัยในการใช้สื่อดิจิทัล “ นักชอปปวยเก่า”

กิจกรรมที่ 4 การใช้แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาอาชีพ “ ตลาดสินค้าออนไลน์”

กิจกรรมที่ 5 การใช้แอปพลิเคชันเพื่อเชื่อมต่อกับสังคม “ ดนตรีสร้างสุขออนไลน์”

ตอนที่ 4 แบบประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ก่อน (Pre-test) และหลัง (Post-test) การเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 5 ส่วนท้าย ประกอบไปด้วย เกณฑ์การให้คะแนนเพื่อประกอบการประเมิน สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ

5.3 ผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล ตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ผลคะแนนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล ตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล ตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง มีคะแนนการประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมได้ ค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรม (Post-Test) 22.12 สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม (Pre-Test) 12.63 คะแนนพัฒนาการโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 54.88 เมื่อเทียบกับเกณฑ์พัฒนาการพบว่า โดยรวม มีพัฒนาการอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาพัฒนาการรายบุคคลแล้ว มีค่าร้อยละระหว่าง 25.00 - 94.44 เมื่อเทียบกับเกณฑ์พัฒนาการพบว่า รายบุคคลมีพัฒนาการตั้งแต่ระดับต้นถึงระดับ สูงมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง สามารถอภิปรายได้ดังนี้

6.1 ผลการใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง ทั้ง 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาทีมงานเครือข่าย 4 กลยุทธ์นี้ มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องใช้ ร่วมกัน เพราะกลยุทธ์เครือข่ายทำให้เกิดเครือข่ายทีมงานพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง เกิดการประสานงานกัน มีการ ระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง ให้สำเร็จบรรลุตาม จุดมุ่งหมาย มีการช่วยเหลือและร่วมใจกันแก้ไขปัญหา และขจัดอุปสรรค มีน้ำใจต่อกัน ซึ่งสอดคล้อง กับ กลยุทธ์การมีส่วนร่วม ช่วยให้เกิดการร่วมมือกันวางแผนงานภายในทีมงานเครือข่าย ร่วมพิจารณา ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา มีการลงมือปฏิบัติงานร่วมกัน มีอุดมการณ์ในการเห็นถึงความสำคัญของ การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยองร่วมกัน กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ ทำให้ทีมงานเครือข่ายเกิดทัศนคติเชิงบวก และมีเจตคติที่ดีต่อการใช้คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง สอดคล้องกับ อนันต์ ม่วงอุ่มมิ่ง (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มุสลิม โรงเรียนพัฒนศาสตร์วิทยาท่าแร่ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า กลยุทธ์ขับเคลื่อนการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจและกลยุทธ์การบูรณาการ และผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนมุสลิม คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้า เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.88 ผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับยุรนนท์ วรรณรักษ์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการ พัฒนาครูเครือข่ายเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน อยู่ในระดับดี และมีร้อยละความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.29 และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ มุ่งสร้างความรู้และทักษะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน คือผู้สูงอายุ โดยการจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้งการเรียนรู้และการปฏิบัติจริง โดยมีการเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์จริงของผู้สูงอายุที่เกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดการคิดเป็น ทำเป็น มีการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้และทักษะ ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ มัยงพงษ์ ที่พบว่า การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจากการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ที่สามารถเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ ในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการใช้กลยุทธ์ ทั้ง 4 กลยุทธ์นี้ นำไปสู่การพัฒนาและสร้างคู่มือการขับเคลื่อนและพัฒนาสมรรถนะสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

6.2 ผลการใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ กิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ โดยใช้เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมที่ 1 การใช้อุปกรณ์สมาร์ตโฟน “แฮนด์เมด สร้างสรรค์” กิจกรรมที่ 2 การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต “สุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ” กิจกรรมที่ 3 ความปลอดภัยในการใช้สื่อดิจิทัล “นักชอปปวยเก่า” กิจกรรมที่ 4 การใช้แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาอาชีพ “ตลาดสินค้าออนไลน์” กิจกรรมที่ 5 การใช้แอปพลิเคชันเพื่อเชื่อมต่อกับสังคม “ดนตรีสร้างสุขออนไลน์” ซึ่งได้บรรจุไว้ในเล่มคู่มือการใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งคู่มือเล่มนี้เกิดจากการรวมทีมของทีมงานเครือข่าย และผู้วิจัยมีการสัมภาษณ์ทีมงานเครือข่ายเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ที่ควรเร่งพัฒนา เทคนิค หรือวิธีการในที่ควรนำมาพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทีมงานเครือข่ายจึงมีส่วนร่วมในการสร้างคู่มือ และนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการใช้สื่อเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ อารีย์ มัยงพงษ์ และ เกื้อกุล ตาเย็น (2559) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการใช้สื่อเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ มี 3 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ซึ่งได้แก่ ลักษณะประชากรหรือคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระดับรายได้ โครงสร้างของครอบครัว อาชีพก่อนเกษียณ อาชีพในปัจจุบัน และภูมิหลังที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต 2) ปัจจัยด้านการยอมรับสื่อเทคโนโลยี แบ่งเป็น การรับรู้ประโยชน์ที่สามารถช่วยยกระดับคุณภาพการดำเนินชีวิต การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน การเข้าถึง มีทัศนคติทางบวกต่อการใช้เทคโนโลยี มีแรงจูงใจด้านความบันเทิง มองเห็นความคุ้มค่าต่อการลงทุนหาเทคโนโลยีมาใช้งาน และมองว่าเป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลรอบข้าง 3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนสื่อเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีจะช่วยส่งเสริมหรือ

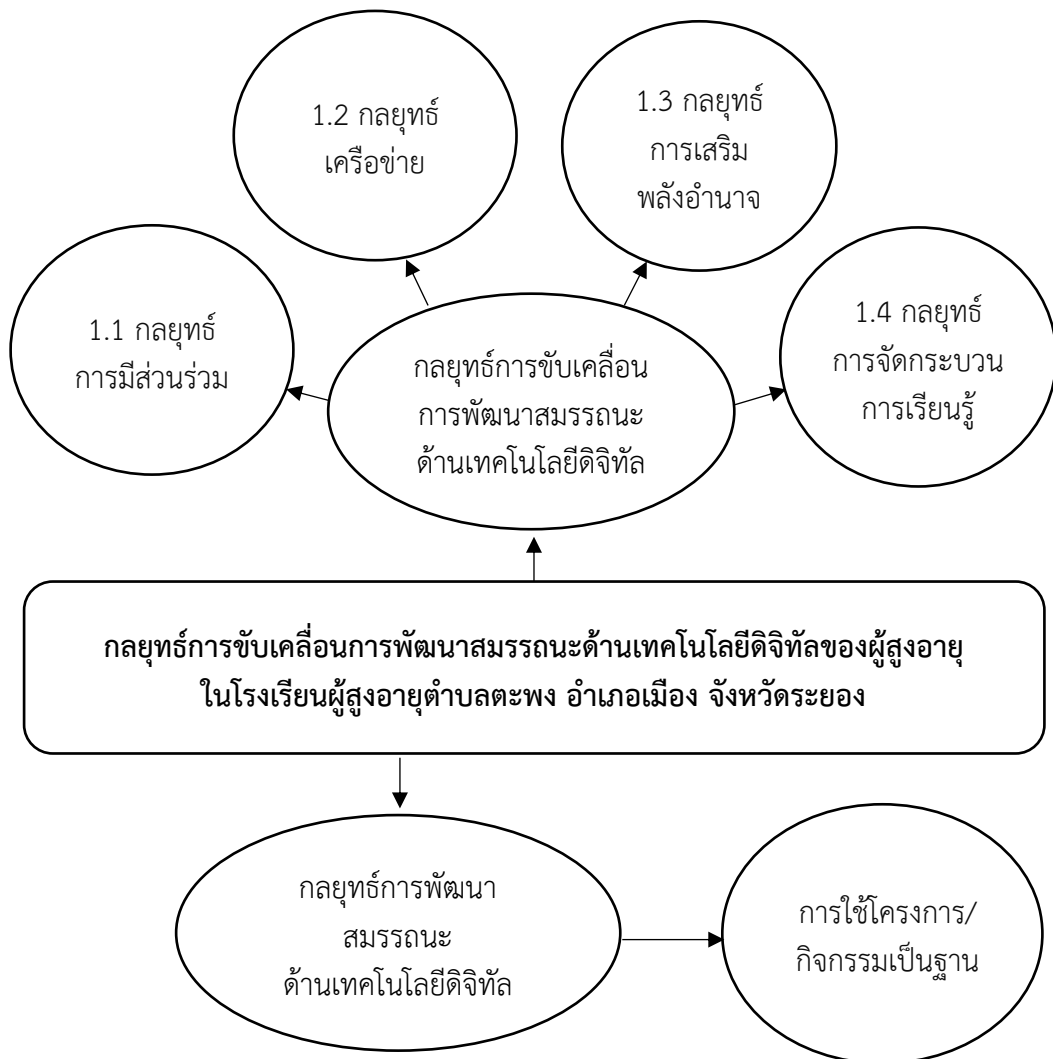
อำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุเกิดการใช้งาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการให้บริการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จัดตั้งห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ มีการจัดสรรงบประมาณ และให้มีหน่วยงานการศึกษาจัดโครงการฝึกอบรมการใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้แก่ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

6.3 ผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากทีมงานเครือข่าย ช่วยกันระดมสมอง ร่วมกันเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ ในรูปแบบกิจกรรมโครงการ/ การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ ตลอดจนร่วมมือกันสร้างคู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จนสำเร็จ 1 เล่ม แล้วได้นำไปใช้พัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมีการขับเคลื่อนคู่มือด้วยกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ อันได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อาชัญญา รัตนอุบล (2562) กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ มีดังนี้ 1) สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้โดยตรง เป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มทักษะ ความรู้ และเจตคติที่นำไปสู่การประกอบอาชีพ การดูแลสุขภาพอนามัยตนเอง การมีสังคม และการมีความสุขในชีวิต 2) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย รู้จักตนเองและรู้ถึงศักยภาพตนเอง 3) มีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ ให้โอกาสในการลงมือทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 4) เกี่ยวข้องกับปัญหาของตนเองและชุมชน ที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาทีมงานเครือข่ายเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีประสิทธิภาพ คือ การผสมผสานร่วมกันระหว่างกลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ส่วนกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง คือการใช้กิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้บรรจุไว้ในเล่มคู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และจากการใช้คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นกรอบในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ปรากฏผลคะแนนพัฒนาการ ร้อยละ 54.88 โดยรวมมีพัฒนาการอยู่ในระดับสูง

ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล ตะพง อำเภอมือง จังหวัดระยอง เป็นสิ่งที่ทีมงานเครือข่ายควรให้ความสำคัญและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ที่ร่วมมือกันพัฒนา เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้และทักษะ สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. องค์ความรู้ใหม่

กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ 1) กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1.1) กลยุทธ์การมีส่วนร่วม 1.2) กลยุทธ์เครือข่าย 1.3) กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ 1.4) กลยุทธ์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ได้แก่ การใช้โครงการ/กิจกรรมเป็นฐาน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การนำกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาทั้ง 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ไปใช้ในการขับเคลื่อนทีมงานเครือข่าย ส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ควรนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การนำเทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติในรูปแบบกิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ ไปใช้ในการพัฒนาผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพงอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่งผลให้ผู้สูงอายุ ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้นโรงเรียนผู้สูงอายุอื่น ๆ ควรนำเทคนิคดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาสมรรถนะของผู้สูงอายุในด้านอื่น ๆ เช่น สมรรถนะด้านการสื่อสาร สมรรถนะด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร

8.3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ

8.3.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ที่แตกต่างจากกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ผู้วิจัยใช้ทั้ง 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพและประสิทธิผล

9. บรรณานุกรม

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2552).

บทสรุปผู้บริหาร แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ของประเทศไทย พ.ศ.2552-2556. การบรรยายแนวคิดสำหรับการจัดทำกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร. 27 กรกฎาคม 2553. 10.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). การศึกษาเพื่อผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : หนังสือพิมพ์บางกอกทูเดย์.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). สังคมผู้สูงอายุ. นิตยสารการศึกษาอัปเดต. 2(092) ประจำวันที่ 31 กรกฎาคม - สิงหาคม 2551.

ณัฐดนัย เนียมทอง. (2561). ความเข้าใจดิจิทัลกับผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2564. จาก <http://gg.gg/ut9vc>

- ทศพนธ์ นรทัศน์. (2552). **คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.** การประชุมทางวิชาการการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำเทคโนโลยี สารสนเทศและความรู้ ในประชากรผู้สูงอายุ. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ กรุงเทพมหานคร. 24 ตุลาคม 2552. 8.
- ศรีศักดิ์ จากมรمان. (2552). **การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต.** การบรรยายสัมมนาทางวิชาการจัดโดยชมรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อความเท่าเทียม. โรงแรมดุสิตเพลส เฟส 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพมหานคร. 30 พฤษภาคม 2552. 54.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง.** สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2564. จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- อารีย์ มัยงพงษ์. (2561). **รูปแบบสมรรถนะเพื่อการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.